

Handläggare: Barbro Stenvall
Telefon: 50803134

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Remissvar om betänkandet **Barn som misstänks för brott (SOU 2008:111)**

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Maria Häggblom

Ante Hemphälä

Stadsdelsdirektör

Avdelningschef

Bilagor

1. Remissen

Sammanfattning

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning har tagit del av betänkandet om Barn som misstänks för brott. Betänkandet utmynnar i ett förslag om förändringar i Lagen om unga lagöverträdare (LUL) där polisens möjligheter och skyldigheter att utreda brottsmisstänkta barn under 15 år förstärks. Översynens utgångspunkter har varit att regelverket ska ge uttryck för en allvarlig syn från samhällets sida när det gäller brott som barn under 15 år misstänks för men med ett fortsatt fokus på den omsorg som barnet behöver. Utredarnas förslag innebär att allvarliga brott där den misstänkte är under 15 år i högre utsträckning än i dag ska utredas av polis och åklagare. Vidare finns förslag på att de brottsutredande myndigheterna i viss utsträckning ska få befogenheter att med tvång drogtesta barn under 15 år

som misstänks vara narkotikapåverkade. Möjligheten för socialtjänsten att ta initiativ till en utredning kvarstår och i den nu liggande utredningen betonas också att det primära syftet med en utredning av brott som begåtts av barn under 15 år är att klarlägga behovet av sociala insatser.

Förvaltningens instämmer med utredarnas förslag, vad gäller *utredning vid särskilt allvarlig brottslighet*. Det finns skäl att förstärka polisens utredningsskyldigheter och möjligheter gällande mycket allvarliga brott där den misstänkte är under 15 år.

Förvaltningen instämmer i stort med utredarnas förslag, vad gäller *utredning i socialtjänstens intresse*. Förvaltningen menar dock, att en utredning på dessa grunder endast ska kunna initieras av socialtjänsten och vill särskilt understryka vikten av att utredningar gällande barn under 12 år bara inleds om synnerligen särskilda skäl föreligger och att formerna för förhören ska anpassas till barnets ålder.

Beträffande kroppsbesiktning instämmer förvaltningen i stort med utredarnas förslag. Förvaltningen menar dock att det är viktigt att kroppsbesiktning av barn under 12 år alltid sker i samverkan mellan polisen och hälso- och sjukvården. Förvaltningens anser vidare att barn under 15 år inte ska kunna hållas kvar för drogtest mer än 3 timmar och att barn under 12 år inte ska kunna hållas kvar alls utan vårdnadshavarens medgivande.

Förvaltningen delar utredningens mening att ett nära och välfungerande samarbete mellan socialtjänst och polis är viktig. Förvaltningen ställer sig dock tveksam till förslaget att socialtjänstens närvaro vid förhör ska vara obligatorisk om inte särskilda skäl lägger hinder i vägen. Förvaltningen kan se klara fördelar med att delta i förhör, men måste ändå konstatera, att med dagens resurser inom socialtjänstens barn och ungdomsarbete, måste förvaltningen förbehålla sig rätten att prioritera insatserna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Individ och Familj, verksamhetsområdet Familj och Ungdom.

Ärendet

Ärendet rör en Remiss från Kommunstyrelsen angående betänkandet Barn som misstänks för brott (SOU 2008:111) Remisstiden går ut 2009-02-28 och begäran

om remiss har även skickats till Stadsdelsnämnderna Södermalm och Skarpnäck, Socialtjänst och arbetsmarknadsnämnden, Utbildningsnämnden samt SLK.

Förvaltningens förslag till yttrande

Förvaltningen har valt att endast kommentera de ändringar, som är av mest genomgripande karaktär.

Presumtion för utredning vid särskilt allvarlig brottslighet

Utredningen förslag: För att understryka vikten av att det genomförs en utredning när misstanken gäller särskilt allvarlig brottslighet införs en huvudregel som innebär att en utredning ska genomföras om det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år. Undantag ska gälla endast om det finns särskilda skäl.

Förvaltningen instämmer i att det kan finnas skäl att förstärka polisens utredningsskyldigheter och möjligheter gällande mycket allvarliga brott mot person eller brott som vittnar om en hög grad av hänsynslöshet i fråga om människors liv.

Utredning avseende barn som inte fyllt 12 år

Utredningens förslag: Den presumtionsregel vid brott för vilka inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år som innebär att en utredning ska inledas om inte särskilda skäl talar mot det, ska vara tillämplig även på barn som inte fyllt 12 år. Utredning avseende barn som inte fyllt 12 år med stöd av någon annan grund får däremot inledas endast om det finns synnerliga skäl.

Förvaltningen understryker att det är viktigt att värna om insikten att en 11-12 åring är ett barn med ett barns mognad och behov. Det bör endast vara möjligt att inleda en utredning när synnerligen särskilda skäl föreligger och det är förvaltningens uppfattning att formerna för dessa förhör noggrant måste anpassas till barnets ålder, vilket bl.a. innebär att förhørsledarna bör ha särskild kompetens samt att förhör utan vårdnadshavarens närvaro i princip inte ska förekomma.

Utredning i socialtjänstens intresse

Utredningens förslag: För att regleringen ska bli tydligare och därigenom bidra till en mera enhetlig rättstillämpning ska anges vissa omständigheter som särskilt bör beaktas vid bedömningen av om en utredning kan antas ha betydelse för att avgöra behovet av socialtjänstens insatser med avseende på den unge. En uttrycklig regel införs om att det är socialtjänsten som ska ta initiativet till utredning.

Socialtjänsten har enligt gällande lagstiftning rätt att initiera en brottsutredning hos polisen angående brottsmisstänkta barn under 15 år. Utredningar har visat att denna möjlighet sällan används och ett förtydligande av användningsområdet kan vara av betydelse. Förvaltningen menar dock att ett sådant förtydligande snarare bör göras i Socialtjänstlagen (SoL). Detta för att tydliggöra att en begäran om en polisutredning endast är en av flera viktiga delar inom ramen för en barnavårdsutredning. Socialtjänstens bedömningar om ett barns behov av insatser vilar alltid på en helhetsbedömning av barnets och familjens behov och resurser. Förvaltningen anser att det endast är Socialtjänsten själva som kan och bör bedöma om en polisutredning kan antas ha betydelse för att avgöra behovet av insatser från Socialtjänsten.

Socialtjänstens medverkan

Utredningens förslag: För att understryka vikten av socialtjänstens medverkan bör möjligheten att hålla förhör med barnet utan närvaro av socialtjänsten inskränkas till situationer då det finns särskilda skäl.

Förvaltningen delar utredningens mening att ett nära och välfungerande samarbete mellan socialtjänst och polis är mycket viktigt för att kunna upptäcka och hjälpa barn och ungdomar som begår brott. Samarbetet bör utformas utifrån de lokala behoven och resurserna. Erfarenheten visar att det kan ge socialtjänsten värdefull information för sitt fortsatta arbete om de närvarar vid förhör av den unge och bör därför verka för att möjliggöra detta. Förvaltningen ställer sig, trots det, tveksam till formuleringen att socialtjänstens närvaro ska vara obligatorisk om inte särskilda skäl lägger hinder i vägen. Med tanke på de resurser som idag finns inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård måste dock utredningens förslag anses orealistiskt och socialtjänsten bör därför även fortsättningsvis ha rätten att prioritera insatser i sitt utredningsarbete.

Tvångsmedel

Utredningens förslag: Kroppsbesiktning ska kunna företas mot barn under femton år som skäligen kan misstänkas för brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år och åtgärden är av synnerlig vikt för att klarlägga omständigheterna kring brottet.

Kroppsbesiktning ska även kunna företas mot barn under femton år som skäligen kan misstänkas för att olovligen ha brukat narkotika och åtgärden är av synnerlig vikt för att socialtjänsten ska kunna avgöra behovet av insatser med avseende på den unge.

Den unge som ska kroppsbesiktigas ska få hållas kvar för ändamålet upp till tre timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare tre timmar.

Förvaltningen ställer sig i princip bakom utredarnas förslag men menar, att kroppsbesiktning av barn under 12 år endast bör ske inom hälso- och sjukvårdens ram.

Förvaltningen menar vidare att barn under 15 år inte ska få hållas kvar i mer än 3 timmar för drogtestning och att vårdnadshavaren alltid måste informeras om var barnet är. Barn under 12 år bör endast kunna kvarhållas efter medgivande och närvaro av vårdnadshavare.

Förvaltningen vill slutligen understryka vikten av att, när ett barn blir föremål för brottsutredning, bör vårdnadshavarnas deltagande i alla utredningens delar eftersträvas.